

BANKA KREDİLERİNİN KALKINMA ÜZERİNE ETKİSİ KONUT KREDİLERİ ÜZERİNE İNCELEME

THE EFFECT OF BANK LOANS TO DEVELOPMENT INVESTIGATION ON HOUSING CREDITS

Öğr. Gör. Dr. Mustafa ÖZYÜCEL

Isparta Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Yalvaç Büyükkutlu Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu,
Isparta / TÜRKİYE, ORCID:0000-0002-5010-0603

ÖZET

Ekonomide belirli bir gelir seviyesinin üzerine çıkılması sonucunda ülke içinde yaşayan kişilerin refah düzeylerinde belli bir artış görülmektedir. Toplumda ekonomik ilerlemeyle birlikte meydana gelen kalkınma olgusu, ülkelerin her alanda ilerlemeyi hedeflediği bir ekonomik ve sosyal bir etkidir. Kalkınma faaliyetleri aşamasında farklı ölçütler ele alınarak ilerleme yapılır. Ekonomik kalkınma faaliyetleri yürütülürken farklı ekonomik argümanlar devreye sokulmaktadır. Ülkeler kendi iç dinamiklerine göre tarım ya da sanayi alanında bir takım ekonomik hamleler yapmaktadır. Ülkeler tarafından ekonomik kalkınma için ortaya konulan bu sektörler ek bir sektör de takviye hamlesi olarak hayata geçirilebilir. Ülkelerden bazıları her iki sektörü de kalkınma için uygulamaya koyarken, bazıları ise tek bir sektörü yanına takviye ikinci bir sektörü uygulamaya koymaktadır. Yapılan bu çalışmada Türkiye’de yapılan kalkınma hareketlerinde inşaat sektörünün ve buna bağlı olarak bankaların kullandıkları konut kredilerin önemi ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Banka Kredileri, Kalkınma, Konut Kredisi

ABSTRACT

As a result of exceeding a certain level of income in the economy, there is a certain increase in the welfare of the people living in the country. The phenomenon of development that occurs with economic progress in society is an economic and social factor that countries aim to progress in every field. Progress is made in different stages of development activities. Different economic arguments are put into effect when carrying out economic development activities. According to their internal dynamics, countries make some economic moves in agriculture or industry. An additional sector can be implemented as a reinforcement move to these sectors, which are put forward by countries for economic development. While some countries implement both sectors for development, some of them implement a second sector that supports a single sector. In this work in the construction industry in the development movement in Turkey and the importance of housing loans granted by banks it is handled accordingly.

Key Words: Bank Loans, Development, Housing Loan

1. GİRİŞ

Toplumlar tarafından ele alınan ve çözülmesi için çaba harcanan ekonomik kalkınma olgusu, dünya üzerinde yer alan tüm ülkelerin ortak sorunudur. Bu sorunun üstesinden gelebilmek için ülkeler kendi yapılarına bağlı olarak farklı stratejiler uygulamaktadırlar. Ülkelerin uyguladıkları stratejiler kendi iç dinamiklerine bağlı olarak farklılık göstermektedirler. Kalkınmada esas olan ülkenin topyekûn her alanda kalkınmasıdır. Ülke içinde yer alan bölgelerin ya da sektörlerin diğer bölgelerden ya da sektörlerden geri kalması ülkeler tarafından arzu edilen bir durum olarak karşılanmamaktadırlar. Bu gibi temel sorunların önüne geçilebilmesi için ülkeler kalkınma için iç ve dış kaynak bulma yoluna giderler.

Kalkınmanın iç kaynakları ekonomide yer alan iç aktörler tarafından sağlanırken, dış kaynaklar ise dış aktörler tarafından sağlanmaktadır.

Bankacılık sisteminin ülkelerin finansal yapılarında yeri büyüktür. Bankalar kişilerin yapmış oldukları tasarrufların ekonomide buluşmasında aktif rol oynamaktadır. Finansal açıdan işletmelere kredi imkânlarının sağlanarak işletmelerin üretim seviyesinin artmasına neden olmaktadır. Artan üretim seviyelerine bağlı olarak da ülkenin Milli gelir seviyesinde artış görülebilmektedir. Bankacılık sektörü tarafından gerçek kişilere sağlanan kredilerde ekonomide yer teşkil etmektedir. Ekonomik açıdan sağlanan krediler toplumda parasal döngünün sağlanmasında rol oynamaktadır. Konut kredilerinde faiz oranlarında meydana gelen düşmeye bağlı olarak miktar kullanım oranlarındaki artış ekonomide olumlu bir şekilde geri yansımaktadır.

2. KALKINMA KAVRAMI

İkinci dünya Savaşından itibaren dünya genelinde sorun olarak ortaya çıkan kalkınma kavramı yalnız ekonominin değil sosyologlarında inceleme alanına girmiştir. İlk başlarda büyüme ile ilişkilendirilen kalkınma kavramı ilerleyen zamanlarda ayrı bir disiplin olarak ele alınmıştır. Geçmiş dönemlerden günümüze doğru gelindiğinde devletler diğer devletlerle olan entegrasyonlarını geliştirmek ve diğer devletlerin gerisinde kalmamak için kalkınma çabalarına önem vermektedirler (İldırar, 2004:5-7). Kalkınmanın altı tane temel boyutu vardır. Bunlar;

- Üretim ve Teknoloji Boyutu: Yaşamı sürdürebilmek ve doğa ile mücadelede ayakta kalmak bunlarla beraber yüksek katma değere sahip ürünlerin üretilmesine olanak sağlamak
- İnsani Boyut: Ortalama yaşam standardının ilerlemesini sağlamak
- İstihdam Boyutu: İş koşullarının iyileştirilmesini ve bununla beraber istihdam oranını yükseltmesini sağlamak.
- Çevre Boyutu: Çevreye duyarlı hale gelerek, çevreye en az zararın verilmesini sağlamak.
- Hâkimiyet boyutu: Uluslararası arenada en ön safta yer almak
- Özgürlük Boyutu: Ulusal ve uluslararası yaşamda her alanda özgürlük seviyesinin yükseltmesini sağlamak (Kaynak, 2014:77-78).

Kalkınmanın finansmanında bankacılık ve finans sisteminin etkisi vardır. Ticari bankalar açısından kredi olanaklarının geliştirilmesi ve tasarruf yapılmasının sağlanması ekonomik ve sosyal açıdan önemli bir yere sahiptir. Bankacılık alanında kalkınma bankaları sermaye piyasasında kendi hisse senetleri ve bonolarını satarak teşvik edici bir role bürünürler. Bununla beraber kalkınma bankaları mikro bazlı kredi imkânı sağlayarak küçük boyutlu işletmelerin büyümesine olanak sağlarlar (Parasız, 2005:223).

3. BANKACILIK SEKTÖRÜ

Bankacılık sistemi Türkiye’de Cumhuriyetin öncesinden beri varlığı olan bir sektördür. Türkiye’de bankacılık sektörü içinde çeşitli aktörler yer almaktadır. Bu aktörlerden Merkez Bankası ve Hazine Müsteşarlığı gibi kurumlar mevcut para sistemleri içinde devletin varlığını kurumlara hissettiren ve devletin çıkarları doğrultusunda politikalar izleyen kurumlardır. Bu iki kurum dışında yine devlet tarafından finansal piyasa içinde yer alan kalkınma bankaları ise; belediyelerle eşgüdümlü hareket ederek gerekli altyapı yatırımlarının yapılmasına olanak sağlamaktadırlar. Finansal piyasa içinde özel teşebbüslere bağlı olarak hareket eden finansal kuruluşlar ise piyasa ekonomisi içinde hareket etmektedirler.

3.1. MERKEZ BANKASI

Türkiye’de bankacılık sektöründe en üst aşamada Merkez Bankası yer almaktadır. Merkez Bankası bankaların üzerinde bir pozisyonda bulunmaktadır. Merkez Bankası kuruluşunun temelleri I. Dünya Savaşından sonra dünya üzerinde bulunan devletlerin emisyonlarını kontrol altına alacak bir banka oluşturma fikriyle ortaya çıkmıştır. İlerleyen yıllarda 1923 yılında M.Kemal ATATÜRK tarafından gerçekleştirilen İzmir İktisat Kongresiyle milli devlet bankası oluşturma görüşü ortaya çıkmıştır. Türkiye Cumhuriyetinde 3 Ekim 1931 yılında Merkez Bankası bağımsız bir kuruluş olarak kurulmuştur.

3 Ekim 1931 yılında faaliyete geçen merkez Bankası diğer kurumlardan farklı olarak anonim kuruluş olarak kurulmuştur (<http://www.tcmb.gov.tr>). Merkez bankasının temel yetki ve görevleri şu şekildedir;

- Banknot çıkarma ve paranın değerini koruma
- Para ve kredi hacmini kontrol etme
- Altın ve döviz Rezervlerini muhafaza etmek
- Finansal sistemi gözetme ve Risk Merkezi kurmak
- Döviz Kuru Rejimini belirleme (Öztürk, 2016:70-74).

3.2. HAZİNE

Merkez Bankası gibi Türkiye’de Hazine Kurumu ’da finansal piyasada yer almaktadır. Devletin hazinesi konumunda olan hazine ve dış ticaret Müsteşarlığının görevleri şu şekildedir;

- Ekonomide uygulanan politikalarla dış ticaret politikalarının uyumlu halde yürütülmesini sağlamak
- Devletin iç borç ve dış borç işlemlerinin yürütülmesini sağlamak
- İlgili kanun tasarılarını ve mevzuatları hazırlamak
- Kalkınma planlarında yer alan hedefler bağlı olarak ülkenin ithalat ve ihracat politikasının yürütülmesini sağlamak
- Banka ve sermaye piyasasına ilişkin kanun maddeleri hazırlayarak, bu kanun maddelerinin devamlılığını izlemek (Resmi Gazete, 1986:428).

Ekonomi içinde büyük yer alan ticari bankalar gerçek veya tüzel kişilerin yatırımlarının değerlendirilmesinde etkin rol oynamaktadır. Ticari bankalar sayesinde kişiler akıllarındaki mevcut girişimcilik fikirlerini hayata geçirebilmektedirler. Öz sermayeleri az olan ticari bankaların mevcut fonları halktan toplanan mevduatlardan oluşmaktadır. Ticari bankaların borç almak ve borç vermek gibi temel iki fonksiyonu bulunmaktadır. Bu fonksiyonlarına bağlı olarak ticari bankalar ticari işletmelere kredi olanakları sağlamaktadırlar. Ticari bankalar oluşturdukları kaydi paralar sonucunda banka sektörünün içinde önemli bir yere sahip olmaktadır. (Coşkun, 2006:61)

3.3. TİCARİ (MEVDUAT) BANKALAR

Mevduat şeklinde para toplama yetkisi tanınmış olan bankalara ticari (mevduat) bankası denilmektedir. Bu tür bankaların fon sahiplerinden topladıkları para (anapara ve faizin belli bir kısmı) devlet güvencesi altındadır. Ülkeler tarafından toplanan mevduatların güven altına alınan sınırlar farklılık göstermektedir (Delikanlı, 2012:28-29).Ticari bankalarda nakdi, gayri nakdi ve çeşitli bankacılık işlemleri belli bir ücret, masraf ya da komisyon karşılığında yapılmaktadır. Ticari bankaların varlıklarında ve kaynaklarında yer alan kalemlerden bazıları şunlardır;

- Mevduat: Fon arz edenlerden toplanan miktarlardır.
- Kullanılan Krediler ve Borçlar: Bankaların kaynak yaratmada aracı olarak kullandıkları kullanılan kredilerin yanı sıra bankalar repo işlemleri gibi işlemler sayesinde de kaynak kullanma olanağına sahip olmaktadır.
- Özkaynak: Bankacılık sisteminde yaklaşık olarak % 13’lük bir yapıya sahiptir.
- Krediler: Bankacılık sisteminde yaklaşık olarak % 48’lik bir sahip olan krediler, çeşitli alanlarda gerçek yada tüzel kişilerin kullanımına açılmaktadır.
- Devlet Borçlanma Senetleri: Devlet bütçesinde meydana gelen açıkların finansmanında kullanılan devlet borçlanma senetleri, hazine Müsteşarlığı tarafından ihraç edilip Merkez Bankası tarafından kontrolü sağlanmaktadır (Yazıcı, 2011:43-44).

3.4. KATILIM BANKALARI

Faizsizlik ilkesine göre hareket eden ve bankacılık esaslarını bu yönde sürdüren katılım bankacılığı kar ve zarar ortaklığı esasına göre faaliyetlerini sürdürmektedir. Bankaların önündeki katılım ibaresi bankaların faizsiz bir bankacılık yürüttüğünün göstergesidir. Katılım bankaları fon sahiplerinden topladıkları fonları sanayi ve ticaret alanında değerlendirerek bu fonlara katılanlara kar veya zarar ortaklığı sunmaktadır. Katılım bankalarında aşırı risk içeren finansal olaylara yer verilmez. Yine bu tür bankalarda tütün, alkol ve silah gibi toplum nezdinde zararlı gözükten unsurlarla ilgili işlem yapılmaz. Katılım bankacılığı ile ticari bankacılık arasındaki temel fark; bankaların fon toplama yöntemidir. Ticari bankalar faiz sistemini esas alarak piyasadan fon toplarken, katılım bankaları ise kar veya zarar ortaklığı esasına göre kişilerden fon toplamaktadırlar. Gerek katılım bankacılığın gerekse ticari bankacılığın hemen hemen aynı oranlarda kişilerden fon toplaması çoğu kişinin aklında soru işareti bırakmaktadır. Halbuki piyasanın rutin işlediği bir ekonomide her iki banka türünün sağladığı kazanç oranları birbirine yakındır. Fakat buna karşın piyasada oluşan ufak bir çalkantıda katılım bankacılığının sağladığı getiri oranı ticari bankacılığının sağlamış olduğu getiri oranından %3 ile % 4 daha aşağıda oluşur. Katılım bankacılığı sisteminde yer alan kar payı uygulaması ile ticari bankacılık sisteminde yer alan faiz arasındaki temel farklar şu şekildedir;

- Kar payı vade sonunda belli olurken, faiz vade başında belli olur.
- Kar payında müşteriye ödenecek olan tutar havuzda bulunan fonların işletilmesinden sonra oluşacak olan kardan ödenirken, faizde ise bu durum bankaların çeşitli kaynaklardan elde ettiği gelirlerden ödenerek sağlanır.
- Kar payı sisteminde; finansmandan alınan kar payı ile tasarruf sahiplerine ödenen kar payı arasında uçurum bulunmamaktadır benzerlik vardır. Faiz sisteminde ise benzerlik yoktur. İçinde bulunulan duruma göre makas farkı daha açık ihtimali vardır.
- Kar payı sisteminde fon sahiplerine yapılacak olan ödemeler bankaların yaptığı kar oranında gerçekleşir Faiz sisteminde bankanın karlılığı dağıtılacak olan faiz getiresini etkilememektedir.
- Kar payı sisteminde herhangi bir iş karşılığında sağlanan bir getiri vardır. Borçlanmaya bağlı değildir. Faiz sisteminde ise faiz borç ilişkisine bağlı olarak ortaya çıkan fazlalık sonucunda oluşur (<http://www.tkbb.org.tr>).

3.5. KALKINMA BANKACILIĞI

Türkiye’de faaliyet gösteren kalkınma bankalarının üç tanesi kamusal sermayeli olup, iki tanesi de özel sermayelidir. Kamusal sermayeli bankalar arasında; İller Bankası, Türkiye Kalkınma Bankası ve İhracat Kredi Bankası yer alırken özel sermayeli bankalar arasında ise Türkiye Sinai Kalkınma Bankası ve Sinai Yatırım ve Kredi Bankası yer almaktadır (Akt Dağlı ve Demir, 1994:43-44). Tamamı kamu sermayesine sahip olan kalkınma bankaları arasında yer alan bankaları çalışma kapsamında ele aldığımızda bunlardan ilki;1930 yılında kurulan ve ağırlıklı olarak yerel belediyelere düşük faizli kredi imkânı sağlayan İller Bankası, yerel yönetim faaliyetlerinin finansmanında aktif bir rol oynamaktadır. Bu temel görevlerinin yanı sıra kamu olanaklarının yerel yönetimlere aktarılması ve yerel yönetim projelerine gerekli desteklerinde sağlanması diğer görevleri arasında yer almaktadır. 2013 yılında Çevre ve Şehircilik bakanlığı ile imzalanan protokole bağlı olarak kentsel dönüşüm işlemlerinde de iller bankası büyük rol oynamaktadır (Özkul, 2017:49). İkinci olarak; Türkiye Kalkınma Bankası 1999 yılında kurulmuştur. Türkiye Kalkınma Bankasının kuruluş amaçları ise;

- Türkiye’nin kalkınma amacına uygun olarak anonim şirket teşebbüsü niteliğindeki kuruluşlara gerekli mali imkânları sağlamak.
- Gerek yurtiçi gerekse yurtdışı tasarrufların ülkenin kalkınma amacına uygun olarak yatırımlara dönüştürmek.
- Yurtiçi, yurtdışı ve uluslararası ortak yatırımlara gerekli finans desteği sağlayarak ülkenin kalkınmasına katkıda bulunmak olarak sıralanabilir (Resmi Gazete, 1999:1).

Son olarak; 1950li yıllardan itibaren başlayarak Türkiye’de ihracatın artırılmasına yönelik faaliyetler yapılması hedeflenmektedir. 1980’li yıllara kadar geçen sürede Türkiye’nin içinde bulunduğu dönemde uygulanan ithal ikameci politikalar neticesinde ihracatı arttırmaya yönelik politikalarda fazla gelişme görülmemiştir. 1980 yılında Türkiye’nin ithal ikamecilikten dışa açık politikaya doğru bir dönüşüm yaşaması sonucunda 1987 yılında Türk EXİMBANK kurulmuştur. Bankanın kuruluş amaçları ise;

- İhracatın yeni pazarlar vasıtasıyla geliştirilerek, ihracat gelirlerinin artırılması.
- Yurtiçi girişimcilere gerekli destek verilerek girişimcilerin yurtdışı piyasasında rekabet edebilir hale getirmek.
- Yurtdışına satışı yapılacak olan malların üretiminin teşvik edilmesi ve bu malların yurtdışı piyasasında satışının sağlanması için azami gayret gösterilmesi olarak sıralanabilir (Öztürk vd. 2007:183).

4. KONUT KREDİ KULLANIM ORANLARI VE KALKINMA İLİŞKİSİ

Tablo1. İpotekli Konut Satışları (2016-2017)

		Türkiye-TR	
Konut Satış Sayıları	1. (İpotekli Satış) ve 1. (İlk Satış)	2016	200373
		2017	206723
	1. (İpotekli Satış) ve 2. (İkinci El Satış)	2016	249135
		2017	266376

Kaynak: (<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=73&locale=tr>)

Tablo 1’den görüldüğü gibi Türkiye’de 2016 yılında ipotekli olarak 1.el ve 2.el olarak satılan ev miktarı olarak 449508 adettir. Bu rakam 2017 yılında ise toplamda 473099 adet olmuştur. Veriler ışığında tablo değerlendirildiğinde 2017 yılında ipotekli satış miktarı 2016 yılına göre 23591 adet daha fazla olmuştur.

Tablo2. GSYİH, İktisadi Faaliyet Kollarına Göre (A21), Gelir Yöntemiyle, 2016-2017

İktisadi faaliyet kolları (NACE Rev. 2)	Akım	2016(Bin TL)	2017(Bin TL)
	Gayrisafi yurtiçi hasıla	2 608 525 749	3 106 536 751
	Ürün üzerindeki vergi eksi sübv.	309 629 285	353 894 906
İnşaat	Gayrisafi katma değer	223 362 831	265 977 449
	İşgücüne yapılan ödemeler	61 662 290	71 507 568
	Üretim üzerindeki vergiler	1 849 509	2 404 595
	Üretim üzerindeki sübvansiyonlar		
	İşletme artığı/karma gelir; brüt	159 851 032	192 065 286

Kaynak: (<http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist>)

Tablo2’de görüldüğü gibi 2017 yılında inşaat sektörünün GSYİH’ya katkısı 2016 yılına göre yaklaşık olarak 498011 Bin TL daha fazla olmuştur. Tablo 1 ile ilişkilendirdiğimizde Tablo 1’de meydana gelen satış miktarları Tablo 2’de ekonomik olarak kendini hissettirmiştir.

İnşaat sektöründe meydana gelen canlanma ekonomide kendini göstermeye başlamaktadır. Sektörel alanda yaşana büyümenin Türkiye ekonomisine olumlu yönde katkısı bulunmaktadır.

5. SONUÇ

Ekonomik büyüme tüm devletlerin önemsedığı bir konudur. Ekonomik büyüme ile kendini gösteren ekonomik kalkınma ülkelerin diğer ülkeler arasında kendi yerini gösteren bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Ekonomide toplumlar gerekli kalkınma hamleleri yapmak için farklı stratejiler uygulamaktadırlar. Kimi ülkeler tarıma dayalı bir büyüme modeline öncelik verirken, kimi ülkeler ise sanayiye dayalı bir kalkınma modeli uygulamaktadırlar. Sanayi sektörü olsun tarım sektörü olsun bu tür

alanlarda faaliyet gösteren kişiler belli bir eğitim alanına sahiptirler. Bu sektörlerden kazanılan para belli bir eğitim grubu alanında bölüşüme uğramaktadır. Bu sektörlerden farklı olarak inşaat sektörü ön plana çıkmaktadır. İnşaat sektöründe görev alan ve iş yaptıran kişilere bakıldığında toplumun her alanında farklı bir eğitim seviyesine sahip olan kişiler bulunmaktadır.

Bankaların kişilere sağlamış oldukları finansman kaynakları da ekonomik olarak önemlidir. Bankaların sağlamış oldukları kredilerde tüketici kredileri ve kredi kartı uygulaması belli bir denetim altında tutulmazsa ülkeler açısından tehlike arz edebilir. Bunun yanı sıra borçlanma yapısıyla kişilere belli bir tasarruf imkânı sağlayan kişilerin mal varlıklarında değer artışına neden olan krediler ise ekonominin canlanmasında bir faktör olarak kullanılabilir.

İnşaat sektörünü baz alıp büyümenin yada kalkınmanın motoru olarak düşünmek son derece yanlış olur. Fakat elde edilen kaynakların dağıtılmasında toplum içinde önemli bir sektör haline gelmiştir. Katma değeri yüksek olan sanayi mallarının üretilmesi ile bunun tarımsal üretimle desteklenmesi sonucunda istenilen kalkınma düzeyine ulaşabiliriz.

KAYNAKÇA

AYDIN, Nurhan., DELİKANLI İhsan Uğur.,vd,(2012), Bankacılık ve Sigortacılığa Giriş, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, Mayıs

COŞKUN, Metin. (2006), Bankacılık Uygulamaları, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, 1.Baskı,

DAĞLI, Hüseyin., DEMİR Mustafa.(1994), Kalkınma Bankacılığının Fonksiyonel Gelişimi : TSKB Örneği, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Cilt: 49 Sayı: 1,

Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun (Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında 13.12.1983 Tarih ve 188 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında 188 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında 8.6.1984 Tarih ve 232 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun) (Resmî Gazete ile yayımı: 25.4.1986 Sayı: 19088)

ILDIRAR, Mustafa.(2004), Bölgesel Kalkınma ve Gelişme Stratejileri, Nobel Yayınevi, Adana.

KAYNAK, Muhteşem.(2014), Kalkınma İktisadı, Gazi Kitabevi, Ankara.

Resmî Gazete, Türkiye Kalkınma Bankası Anonim Şirketinin Kuruluşu Hakkında Kanun (27.11.1975 Tarihli Ve 13 Sayılı "Devlet Sanayi Ve İşçi Yatırım Bankası Kuruluşuna Dair Kanun Hükmünde Kararname", 14.11.1983 Tarihli Ve 165 Sayılı "Devlet Sanayi Ve İşçi Yatırım Bankası A.Ş.'Nin Kuruluşu Hakkında Kanun Hükmünde Kararname", 15.7.1988 Tarihli Ve 329 Sayılı "Devlet Sanayi Ve İşçi Yatırım Bankası A.Ş.'Nin Kuruluşu Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname" İle 12.2.1990 Tarihli Ve 401 Sayılı "Türkiye Kalkınma Bankası Anonim Şirketinin Kuruluşu Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"lerin Yürürlükten Kaldırılması Ve Türkiye Kalkınma Bankası Anonim Şirketinin Kuruluşu Hakkında Kanun)

ÖZKUL, Müge.(2017), Dünyada ve Türkiye’de Kentsel Dönüşüm Projelerinin Finansman Yöntemleri, İller Bankası Anonim Şirketi, Uzmanlık Tezi, Nisan.

ÖZTÜRK, Nazım.(2016), Para Banka ve Kredi, Ekin Yayınevi, 3.Baskı, Bursa

ÖZTÜRK, Serdar., SÖZDEMİR, Ali. KOÇBULUT, Özgür.(2007), Türk EXİMBANK Programlarının Türkiye İhracatına Etkileri ve AB/DTÖ’ye Uygunluğu, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, S.2, C.12,

PARASIZ, İlker.(2005), Kalkınma Ekonomisi, Ezgi Kitabevi, Bursa.

YAZICI, Mehmet.(2011) Bankacılığa Giriş, Beta Yayınevi, İstanbul, Eylül.

<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=73&locale=tr> (10.08.2018)

<http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist> (10.08.2018)

<http://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/e6ccf55f-b2ac-4153-8d5a-c7ba61afa053/TCMBTK19042018R.PDF?MOD=AJPERES&CVID=>) (05.08.2018)

<http://www.tkbb.org.tr/Documents/Yonetmelikler/TKBB-Katilim-Bankaciligi-Nedir-Brosur.pdf>
(03.07.2018)